
SUOMEN KOULUHISTORIALLINEN SEURA

Toimintakertomus vuodelta 1995

Vuosi 1995 oli Suomen Kouluhistoriallisen Seuran 60. toimintavuosi, joka monin tavoin löi leimansa seuran toimintaan huipentuen vuoden lopulla 13.12.1995 Opetushallituksessa pidettyyn seuran juhlavuosikirjan julkistamistilaiseen sekä sen jälkeen pidettyyn juhlailalliseen. Tilaisuudessa kutsuttiin seuran kunniajäseniksi professori Erkki O. Kuujo, kotiseutuneuvos Alpo K. Rapila sekä rehtori Elias Turunen.

Seuran vuosikokous pidettiin 4.4.1995. Johtokunnan erovuoroisista jäsenistä valittiin kolmivuotiskaudeksi 1995-97 apulaisprofessori Martti T. Kuikka, dosentti Antti Lappalainen ja jaostopäällikkö Erkki Merimaa uudelleen. Johtokunnassa jatkoivat edellisessä vuosikokouksessa valitut filosofian tohtori Aaro Harju ja apulaisprofessori Hannele Rikkinen. Rehtori Elias Turunen luovuttua johtokunnan jäsenyydestä valittiin hänen tilalleen vuosiksi 1995 ja 1996 KT Saara Hakaste. Erovuoroon tulevat v. 1996 dosentti Jouko Kauranne, apulaisprofessori Paavo Tarvainen ja FM Sven Gladh.

Seuran esimieheksi valittiin apulaisprofessori Martti T. Kuikka ja varaesimieheksi dosentti Jouko Kauranne. Sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi valittiin filosofian maisteri Sven Gladh sekä tilien tarkastajiksi kouluneuvos Erkki Äärynen ja lehtori Tuula Hyyrö. Varatilintarkastajaksi valittiin rehtori Timo Haapala.

Seuran jäsenmaksuksi vuodelle 1995 määrättiin 100 markkaa.

Seuran toiminta jakaantui kolmelle alueelle:

Kuukausikokoukset

Vuoden 1995 ensimmäisessä kuukausikokouksessa dosentti Antti Lappalainen piti esitelmän aiheesta Suomen koululaitos ja Euroopan Unioni. Tässä ajankohtaisessa teemassa hän tarkasteli eri maiden koulutusjärjestelmien rakennetta, hallintoa, rahoitusta ja oppivelvollisuuden kestoa. Vaikka EU ei pyrikään yhtenäistämään koulutusjärjestelmiä ja jättää niiden kehittämisen kunkin maan vastuulle, EU:n maat antavat erilaisia malleja samojen peruskysymysten ratkaisemiseksi.

Helmikuun kuukausikokouksessa filosofian tohtori Sirkka Laihiala-Kankainen analysoi kieltenopetuksen historian kehityslinjoja oman väitöskirjansa (1994) pohjalta. Hän tarkasteli nimenomaan formaalistaja funktionaalista traditiota, jotka näyttävät vuoroon painottuvan opetussuunnitelmissa. Keskustelussa pohdiskeltiin kielten merkitystä niin latinaa humanismin alueena kuin ns. uusia kieliä nationalismin vahvistajina.

Huhtikuussa pidetyssä vuosikokouksessa dosentti Tapio Markkanen valotti teemaa: Antiikin perintö ja tieteen vallankumous. Hänen tieteenalansa on tähtitiede, joka tarjosi erinomaisia esimerkkejä. Kun kehitys eteni nopeasti 1500- ja 1600-luvuilla, dosentti Markkanen katsoi tämän kehityksen pohjautuvan siihen pohdintaan, joka tapahtui 100-luvulla j.Kr. mm. Ptolemaioksen vaikutuksesta. Näin maailmankuvan muuttuminen ei olekaan tietyn vuosisadan asia, vaan antiikin perintö näkyy sen osana.

Huhtikuun varsinaisessa kuukausikokouksessa filosofian tohtori hc, Erkki Aho kertoi yhteiskunnallisen muutoksen ja koulutusjärjestelmän kehittämisen välisestä problematiikasta Neuvostoliitossa ja Baltian maissa. Uusi koululainsäädäntö eteni Neuvostoliitossa perestroikan kanssa samaa tahtia. Kuitenkin uudistusten toteuttaminen humanismin pohjalta ei etene taloudellisesta tilanteesta ja vanhasta hallintorakenteesta johtuen nopeasti. Latviassa palattiin tavallaan

historiallisille juurille, kun koululainsäädännön yhdeksi lähtökohdaksi otettiin 1920-luvun koululakeja.

Syyskaudella ensimmäisessä kuukausikokouksessa opetusneuvos Reijo Paronen kertoi esitelmässään rakennerahastoista Euroopan Unionin koulutuspolitiikan välineenä. EU:n tehtävä on periaatteessa tukea siihen liittyneiden maiden kaikkia kehityshankkeita. Koulutuksen alueella näyttäisi painopiste olevan tässä vaiheessa ammatillisessa koulutuksessa. EU:lla on taloudellisia mahdollisuuksia tämän toiminnan tukemiseen, mutta se edellyttää myös ao. maan aktiivista osanottoa ja taloudellista panosta.

Marraskuun kokouksessa ylijohdaja Aslak Lindström analysoi 1970- ja 1980-luvun koulutuspolitiikan kehitystä. Sen problematiikka liittyy sotien jälkeisen koulutusjärjestelmän uudistuspyrkimyksiin, joiden suunta ratkesi 1960-luvulla ja joita toteutettiin 1970-luvulta lähtien. Taustatekijöitä olivat niin koulutuksen keskushallinto (opetusministeriö ja kouluhallitus) ja ammattijärjestöt, jotka kävivät vuoropuhelua eduskunnan ja muiden koulutuspolitiikan päättäjien kanssa. Esitelmässä valotettiin myös kansainvälistä kehitystä.

Joulukuun 13. päivänä Suomen Kouluhistoriallinen Seura juhli 60 vuoden mittaista toimintaansa. Tilaisuuteen liittyi juhlakirjan julkistaminen ja juhlaillallinen. Esimiehen mukaan seuraa voidaan pitää asiantuntijayhteisönä, jonka vastuulla on kasvatuksen historian tutkiminen ja harrastuksen vaaliminen. Niin juhlakirja kuin juhlaillallisen puheenvuorot osoittivat, että seura on taivaltanut uskollisesti tavoitteittensa mukaisesti ja luottaa optimistisesti tulevaisuuteen. Siitä seura on hyvin kiitollinen seuran kaikille jäsenille.

Yhteistyö

Seura on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsen ja osallistui seuran vuosikokoukseen. Seuran esimies on Suomen Tiedekustantajat ry:n hallituksen jäsen. Seuran jäsenet ottivat osaa kansainväliseen ISCH:n vuosittaiseen kongressiin syyskuussa Berliinissä. Seura on tehnyt aktiivista yhteistyötä ruotsinkielisen kouluhistoriallisen

seuran ja Suomen Kasvatustieteellisen seuran kanssa.

Julkaisutoiminta

Seura julkaisi vuosikirjansa Koulu ja menneisyys Koulun kansainväliset kasvot nimisenä juhlakirjana. Vuosikirja oli järjestyksessään 33. Opetushallitus myönsi kirjan painattamiseen 10 000 markan suuruisen avustuksen ja tuki siten merkittävästi seuran julkaisutoimintaa. Teoksessa tarkastellaan Suomen opettajakoulutuksen, didaktiikan, oppikirjojen ja kouluhallinnon kansainvälisiä piirteitä. Suomalaisten asiantuntijoiden ohella teoksen tekijäkuntaan kuuluu amerikkalainen ja virolainen kirjoittaja.

Vuosikirjan kansainväliset kasvot sisältö on seuraava:

Martti T. Kuikka, Suomalaisen opettajakoulutuksen lähtökohtia
Jouko Kauranne, Suomalaisen opettajakoulutuksen eheyttämisen
juuret

Saara Hakaste, Tyttöjen kasvatusta 1700- ja 1800-lukujen
Suomessa

Erkki Kuujo, Karjalan kouluolojen erityispiirteitä

Erkki Lahdes, Vanha ja uusi, didaktiikan ikuinen ongelma

Jarl Srombom, Identiteetti ja koulumaailma

Priit Raudkivi, Löydetty - kadotettu - jälleen löydetty

Russell H. Edes, My Impression of Finish and
Scandinavian Educational Systems

Kai R. Lehtonen, Oppikirjan tekijä supervaltojen syleilyssä

Erkki Aho, Kouluhallinnon kansainvälinen vuorovaikutus

Martti T. Kuikka, Suomen Kouluhistoriallinen Seura vuosina
1986-1995

Luettelo Suomen Kouluhistoriallisen Seuran vuosikirjoista 1935-
1994, yht. 248 sivua.

Suomen Kouluhistoriallinen Seura on taloudellisesta tilanteestaan huolimatta pystynyt toimimaan aikaisempien vuosien tapaan. Säännölliset kuukausikokoukset ovat koonneet aktiivista jäsenkuntaa.

Alan yhteyksiä on ylläpidetty ulkomaisiin laitoksiin ja yhteisöihin. Seuran vuosikirja Koulu ja menneisyys saatiin jälleen julkaistuksi. Kasvatuksen historian tutkimus on pysynyt vilkkaana, mikä on heijastunut myös seuran toimintaan. Vuoden 1995 toimintaa voidaan pitää ansiokkaana, varsinkin kun otetaan huomioon seuran jäsenmäärän koko, 51 jäsentä.

Helsinki, 18.3.1996

Martti T. Kuikka
Seuran esimies

Sven Gladh
Sihteeri